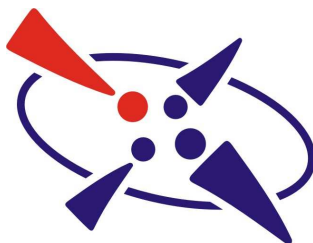

Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004 - 2006

Partnerstwo na Rzecz Rozwoju
„Telepraca Scala Rodzinę”
G0107d2

Wsparcie psychologiczne osób z trudnościami na rynku pracy

Materiały pomocnicze dla trenerów

Publikacja stanowi element rezultatu „Model wspierania elastycznych form zatrudnienia i zasad pracy na odległość dla osób sprawujących opiekę nad osobami **zależnymi**”, upowszechnianego w ramach Działania 3 projektu „Rodzic - Pracownik - rozwój zawodowy rodziców podczas urlopu wychowawczego”.

Kielce, czerwiec 2007 r.

Spis treści	nr strony
1. Spotkanie 1 - zajęcia integracyjne.....	1
2. Spotkanie 2 - budowanie klimatu zaufania w grupie.....	2
3. Spotkanie 3 - ogólne aspekty komunikacji interpersonalnej.....	3
4. Spotkanie 4 - zachowania interpersonalne - czas.....	5
5. Spotkanie 5 - asertywność w kontaktach między ludźmi.....	6
6. Ocena własnych umiejętności	7
7. Test sprawności mówienia	8
8. Zalecana literatura pomocnicza zawierająca scenariusze i materiały do ćwiczeń.....	9
9. Bibliografia.....	10

0. Spotkanie 1 - zajęcia integracyjne

Cele:

- ✓ integracja grupy,
- ✓ wprowadzenie norm pracy w grupie,
- ✓ budowanie poczucia bezpieczeństwa.

Metody: praca indywidualna , praca w grupie, techniki autoprezentacji.

Przebieg zajęć:

- 0) Autoprezentacja prowadzącego. Przedstawienie celu i tematyki spotkania.
- 0) Uzgodnienie norm pracy z grupą- burza mózgów (plakat).
- 0) Rundka - powiedz coś o sobie, dyskusja w grupie, jakie informacje ujawniamy o sobie najczęściej i dlaczego?
- 0) Ćwiczenie autografy- poznajmy się inaczej.
- 0) Ćwiczenie herb - uczestnicy rysują własne herby odpowiadając na 4 pytania:
  - moją mocną stroną jest .....
  - w czasie wolnym lubię .....
  - moja rodzina .....
  - moje marzenie .....
- 0) Omówienie herbów w parach a następnie konferencja prasowa - prezentacja herbu kolegi na forum grupy. Dyskusja w grupie co było wspólnego we wszystkich herbach. Wykonywanie totemu grupy.
- 0) Ćwiczenie z podziałem na 2 grupy - stawianie leżącego. Omówienie przebiegu ćwiczenia z uwzględnieniem ról w jakich poszczególne członkowie występowali wykonując zadanie grupowe. Wykonanie przez grupy plakatu „grupa odnosi sukces gdy”. Prezentacja plakatów.
- 0) Ćwiczenie - kołysanie dzwonu - podział na dwie grupy, uczestnicy w kręgu kołyszają poszczególnych członków tak ,aby czuli się bezpiecznie i nie wypadli poza krąg.
- 0) Ewaluacja zajęć:

Dziś nauczyłam się .....

0. Spotkanie 2 - budowanie klimatu zaufania w grupie

Cele:

- ✓ rozwijanie poczucia własnej wartości,
- ✓ dalsza integracja zespołu,
- ✓ pogłębienie refleksji nad sposobem funkcjonowania w relacjach społecznych.

Metody: praca w grupach, praca indywidualna.

Przebieg zajęć:

0) Rundka: z czym zaczynamy dzisiejsze spotkanie.

0) Kończenie zdań w rundce:

- ludzie mówią o mnie .....
- jestem mistrzem w .....
- nie lubię u siebie .....
- jestem słaby w .....

Omówienie z grupą - które zdania było im najtrudniej skończyć i dlaczego - dyskusja kierowana.

0) Ćwiczenie drzewo - uczestnicy rysują drzewo, które im się najbardziej podoba i na tej podstawie przez analogię doszukują się swoich mocnych stron, grupa podrzuca pomysły.

0) W jakich rolach występuję w grupie - ćwiczenie wymagające pracy grupowej - rozszyfrujemy zagadkę kryminalną. Omówienie ról w grupie i ich podział; role ważne dla wykonania zadania przez grupę, role ważne dla relacji w grupie, role blokujące pracę grupy. Omówienie charakterystyki zachowań w oparciu o doświadczenia uczestników z ćwiczenia.

0) Ćwiczenie **Gdzie jest zebra?** - analiza komunikatów nadawanych podczas pracy w grupie, rozwijanie umiejętności przekazywania konstruktywnej informacji zwrotnej.

0) Ewaluacja zajęć rundka z dzisiejszych zajęć.

Dowiedziałem się, że jestem .....

0. Spotkanie 3 – ogólne aspekty komunikacji interpersonalnej

Cele:

- ✓ rozwijanie umiejętności skutecznego komunikowania się,
- ✓ poznanie i trening technik aktywnego słuchania,
- ✓ dostarczenie informacji na temat barier komunikacyjnych.

Metody: wykład, praca w grupach, kwestionariusz, odgrywanie ról

Przebieg zajęć:

- 0) Z czym zaczynam zajęcia - rundka, badanie poziomu energii i gotowości do pracy.
- 0) Burza mózgów - dlaczego komunikacja między ludźmi jest ważna? - plakat grupy.
- 0) Wykład - znaczenie komunikacji społecznej w relacjach, podstawowe prawa komunikacji i modele.
- 0) Ćwiczenie w parach, warunki dobrego komunikowania się, omówienie ćwiczenia według pytań:
  - jak się czuła osoba słuchana oraz ta która słuchała?
  - co przeszkadzało w komunikowaniu się?
- 0) Na podstawie powyższego ćwiczenia wykład - warunki dobrej komunikacji
- 0) Ćwiczenie plotka, opowiadanie historii przekazywanej kolejno przez 4 osoby i na tej podstawie opracowanie wniosków co do jakości komunikację
- 0) Wypełnienie kwestionariusza testu sprawności słuchania i mówienia
  -) omówienie otrzymanych wyników;
  -) na podstawie doświadczeń we wszystkich ćwiczeniach opracowanie 10 przykazań dobrego słuchania.
- 7) Trening technik aktywnego słuchania - praca w parach.
- 7) Burza mózgów na temat języka ciała - plakat grupy co należy do komunikacji niewerbalnej.
- 7) Wykład na temat komunikacji niewerbalnej.
- 7) Podział na grupy - każda grupa prezentuje otrzymane przysłowie w postaci pantomimy.

7) Ewaluacja zajęć

Na dzisiejszych zajęciach nauczyłam się .....

0. Spotkanie 4 – zachowania interpersonalne – czas

Cele:

- ✓ pogłębienie refleksji na temat osobistych preferencji w postawach wobec innych ludzi,
- ✓ dostarczenie nowych wzorców postępowania i komunikowania własnych potrzeb,
- ✓ rozwijanie umiejętności komunikowania się poprzez komunikat „ja”.

Metody: praca indywidualna, autodiagnoza, odgrywanie scenek.

Przebieg zajęć:

- 0) Rundka rozpoczynająca zajęcia, odpowiedz na pytanie jak się czujesz?
- 0) Analiza kontaktów interpersonalnych pod kontem zachowań uległych, agresywnych, plakat, straty i zyski bycia uległym lub agresywnym.
- 0) Wykład - co to jest asertywność, prawa oraz straty i zyski bycia asertywnym.
- 0) Wspólne (w grupie) układanie zdań proasertywnych.
- 0) Trening w budowaniu własnych przekonań proasertywnych.
- 0) Ćwiczenie: kanały „uszy komunikacji” - analiza komunikatów w 4 aspektach: treści rzeczowej, samootwarcia, relacji i apelu np. komunikatów podawanych przez uczestników.
- 0) Komunikaty zgodne i niezgodne, trening radzenia sobie z podwójnym komunikowaniem, odgrywanie scenek
- 0) Ewaluacja zajęć:
Dziś nauczyłem się .....

0. Spotkanie 5 - asertywność w kontaktach między ludźmi

Cele:

- ✓ trening umiejętności bycia asertywnym,
- ✓ umiejętność obrony swoich praw,
- ✓ rozwijanie umiejętności komunikowania się w języku „ja”.

Metody: odgrywanie scenek, kwestionariusz - praca indywidualna - trening.

Przebieg zajęć:

- 0) Rundka rozpoczynająca zajęcia - z czym zaczynasz?
- 0) Ćw. „Burza mózgów” - ustalenie kontekstów bycia asertywnym, plakat grupy w oparciu o analizę definicji asertywności.
- 0) Karta praw człowieka asertywnego, analiza dostarczanego materiału - praca indywidualna.
- 0) Wypełnianie kwestionariusza mapa asertywności - ustalenie obszarów treningu zachowań asertywnych.
- 0) Ćw. „Trening zachowań asertywnych” wybranych obszarów np. przyjmowania ocen, wyciągania aluzji, asertywnego odmawiania.
- 0) Podsumowanie zajęć:
Od dziś mam prawo do .....
- Moja karta praw.
- 0) Rodzaje i style komunikowania się - wykład.
- 0) Ćw. w odróżnianiu komunikatów „ty” i „ja” na podst. arkusza ćwiczeń Pt. Przekazywanie wypowiedzi typu „ja”.
- 0) Ewaluacja zajęć
Dziś nauczyłem się .....

6. Ocena własnych umiejętności

Posługując się skalą od 1 do 5 oceń czy potrafisz:

- a) Dokonywać oceny własnych umiejętności .....
- b) Zbierać potrzebne Ci informacje .....
- c) Podejmować świadomie decyzje .....
- d) Przygotować się do trudnej rozmowy .....
- e) Przekonywać innych .....
- f) Koncentrować się na zadaniu .....
- g) Prosić o pomoc .....
- h) Wykonywać poleceń zgodnie z instrukcją .....
- i) Reagować na niepowodzenia .....
- j) Nagradzać siebie .....
- k) Wyznaczać sobie cele .....
- l) Rozpoznawać własne uczucia .....
- m) Stosować samokontrolę .....
- n) Szeregować problemy według ich ważności .....
- o) Rozumieć co czują inni .....
- p) Odpowiadać na skargi .....
- q) Wydawać polecenia .....
- r) Słuchać innych .....

0. Test sprawności mówienia

Zaznacz w odpowiednich rubrykach, jak często prezentujesz dane zachowanie.

Sposób zachowania	Zawsze	Przeważnie	Rzadko	Nigdy
1	2	3	4	5
0. Umiem w rozmowie osiągać cel.				
0. Opanowuję emocje.				
0. Mówię zwięźle i w odpowiednim tempie (nie za wolno i nie za szybko).				
0. Wczuwam się w sytuację rozmówcy.				
0. Upewniam się, czy wszystko co mówię jest zrozumiałe				
0. Odpowiednio reaguję na objawy zmęczenia u rozmówcy.				
0. Mówię wyraźnie i zrozumiale.				
0. Podkreślam głosem, to co ważne w mojej wypowiedzi.				
0. Używam krótkich zdań.				
0. Używam słów rodzimego pochodzenia, a te „obce” wyjaśniam.				
0. Posługuję się konkretnymi przykładami.				
0. Trzymam się głównego wątku wypowiedzi.				
0. W pełni kontroluję swoją gestykulację i mimikę.				
0. Urozmaicam swoje wypowiedzi żartami i anegdotami.				
0. Mówiąc, patrzę w oczy słuchaczowi czy słuchaczom od 1/3 do 2/3 czasu rozmowy.				

Jeśli co najmniej w dziesięciu przypadkach Twoja odpowiedź pojawiła się w rubryce „zawsze” lub „przeważnie” - jesteś świetnym mówcą.

0. Zalecana literatura pomocnicza zawierająca scenariusze i materiały do ćwiczeń

- 0. Bailey R., Zarządzanie stresem 50 ćwiczeń. ARTE Warszawa 2002
- 0. Bolles R. N. Spadochron - poradnik bezrobotnego. Fundacja Inicjatyw Społeczno - Ekonomicznych Warszawa 1993
- 0. Felden I., Gburek R., Różycki M., Dam pracę. Praktyczny przewodnik dla poszukujących pracy. Biblioteczka Pracownicza. Warszawa 1993
- 0. Grochulski S., Nocuń A., Jak osiągnąć sukces. Human Resources Series , Warszawa FAMA 1995
- 0. Herr E., L., Kramer S. H., Planowanie kariery zawodowej. Część I Zeszyty Informacyjno - Metodyczne Doradcy Zawodowego. CMI i PZ KUP. Warszawa 2001
- 0. Hamer H., Rozwój umiejętności społecznych . Jak skuteczniej dyskutować i współpracować. Veda Warszawa 1999
- 0. Jak żyć z ludźmi. Umiejętności interpersonalne. MEN Warszawa 1990
- 0. Król - Fijewska M., Trening asertywności. Instytut Psychologii zdrowia i trzeźwości. Warszawa 1993
- 0. Metody grupowego poradnictwa zawodowego . Kurs inspiracji Zeszyty Informacyjno - Metodyczne Doradcy Zawodowego. CMI i PZ Krajowego Urzędu Pracy. Warszawa 1998.
- 0. Metody grupowego poradnictwa zawodowego . Metoda Edukacyjna Zeszyty Informacyjno - Metodyczne Doradcy Zawodowego. CMI i PZ Krajowego Urzędu Pracy. Warszawa 1999.
- 0. Paszkowska - Rogacz A., Warsztat pracy Europejskiego doradcy kariery zawodowej. KOWEZ. Warszawa 2002.
- 0. Sierpińska H., Podręcznik dla liderów klubów aktywnego poszukiwania pracy. Fundacja Akcja Demokratyczna. Warszawa 1993.

O. Bibliografia

0. Berger P. L., Zaproszenie do socjologii. PWN, Warszawa 1998.
0. Goodman N., Wstęp do socjologii. Zysk i S-ka, Poznań 1997.
0. Janowski A., Stachyra R., Prestiż ucznia wśród rówieśników. WSiP, Warszawa 1985.
0. Mika S., Psychologia społeczna. PWN, Warszawa 1984.
1. Pawlicka - Czekaj I., Kierownictwo grupowe. Przegląd badań i teorii. W.: Wybrane zagadnienia z psychologii społecznej (Red. Czapiński). Wyd. UW, Warszawa 1984.